



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia**

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones  
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

**Thomas <von Aquin, Heiliger>**

**Venetiis, 1593**

Vtrum prophetia sit habitus uel actus.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)



rior ea, que habet intellectualem visionem simul cum imaginaria.  
¶ Tertio decimo, Vtrum gradus prophetie distinguatur secundum visionem imaginariam.  
¶ Quarto decimo, Vtrum Moyses fuerit excellentior alijs prophetis.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum prophetia sit actus, vel habitus.

**Q**VÆSTIO est de prophetia. Et primo queritur, vtrum sit habitus, vel actus. Et videtur quod non sit habitus: quia vt dicit Comment. in 3. de Anima, habitus est quo quis, quando vult operari: sed propheta non potest prophetia uti cum voluerit: sicut patet 4. Regum 3. de Heliſao, qui regi querenti, responſum dare non potuit, nisi vocato pſalterio, vt sic super eum manus Domini fieret. ergo prophetia non est habitus.

¶ 2 Præ. Quicumque habet aliquem habitum cognitium potest ea, que subſunt illi habitui, considerare sine hoc quod ab alio accipiat. qui enim ad hoc quod consideret indiget influente nondum habet habitum: sed propheta non potest inspicere prophetabilia, nisi sigillatim ei reuelentur. unde 4. Regum 4. dicit Heliſeus de muliere cuius erat filius defunctus; anima eius in amaritudine est & Dominus celauit a me & non indicauit mihi. ergo prophetia non est habitus cognoscitiuus, nec alius esse potest, cum ad cognitionem prophetia pertineat: sed dicendum, quod ad hoc habitu aliquo propheta indiget, ut ea que sunt diuinitus in dicata, cognoscere possit.

¶ 3 Sed contra, diuina locutio est efficacior quam humana: sed ad hoc quod aliquis ex humana locutione intelligat aliquid esse futurum, nullo habitu indiget. ergo videtur quod multo minus ad percipiendam reuelationem, qua Deus propheta loquitur.

¶ 4 Præ. Habitus sufficit ad omnia cognoscenda, que subſunt habitui: sed per donum prophetie aliquis non instruitur de omnibus prophetabilibus. vt enim dicit Gre. in 1. Hom. super Ezech. & exemplis probat, aliquando ſpiritus prophetie ex præſenti tangit animum prophetantis & ex futuro nequam tangit, & aliquando ex futuro tangit, & ex præſenti non tangit. ergo donum prophetie non est habitus. sed dices quod dono prophetie non subſunt omnia prophetabilia; sed illud tantum, ad cuius reuelationem datur.

¶ 5 Sed contra, influentia aliqua coarctari non potest, nisi vel ex parte influentis, vel ex parte recipientis; sed influentia prophetice doni non recipit coarctationem, quo minus ad omnia prophetabilia se extendat, ex parte recipientis, quia intellectus humanus est capax cognitionis omnium prophetabilium; nec ex parte influentis cuius est largitas infinita. ergo donum prophetie ad omnia prophetabilia se extendit.

¶ 6 Præter. Ex parte affectiua ita se habent, quod per unum gratie influxum ab omni culpa anima liberatur. ergo & ex parte intellectus ita erit, quod ex influentia unius prophetici luminis, ab omni ignorantia prophetabilium anima purgabitur.

¶ 7 Præ. Habitus gratuitus est perfectior, quam acquisitus; sed acquisitus se extendit ad plures actus. ergo & prophetia si sit habitus gratuitus, non se extendit ad unum tantum prophetabile; sed ad omnia.

**A** ¶ 8 Præ. Si de ſingulis conſiſionibus ſinguli habitus habeantur, illi habitus non videntur in unius totalis ſcientie habitu, niſi conſiſiones illæ conſiſionem habeant in quod ex eisdem principijs deducuntur: ſed huiusmodi futura contingentia & alia de quibus eſt prophetia, non habent aliquam conſiſionem adinuicem: ſicut habent conſiſiones vnus ſcientie. ergo ſequitur quod ſi donum prophetie ad unum tantum prophetatum ſe extendit, in uno propheta tot ſunt prophetie habitus, quot prophetabilia cognoscit, ſi prophetia ſit habitus: ſed dices quod habitus prophetie ſemel inſuſus ad omnia prophetabilia ſe extendit: requiritur tamen noua reuelatio, quatum ad ſpecierum aliquarum oſtenſionem.

**B** ¶ 9 Sed contra, habitus prophetie inſuſus dicitur esse perfectior, quam habitus ſcientie acquisita, & lumen prophetici quam lumen naturale intellectus agentis: ſed ex virtute luminis intellectus agentis & habitu ſcientie, adiuncto est ministerio imaginatiue virtutis, poſſumus formare tot ſpecies, quot ſunt nobis neceſſarie in actuali conſideratione eorum ad quod habitus ſe extendit. ergo multo fortius hoc potest propheta, ſi habitum aliquem habet sine hoc, quod ei aliqua ſpecies de nouo oſtendantur.

¶ 10 Præ. Sicut habet in gl. in principio Pſalterij, prophetia eſt diuina inſpiratio rerum euentus immobili veritate denuntiata: ſed inſpiratio non noſtat habitum: ſed actum. ergo prophetia non eſt habitus.

¶ 11 Præ. Videre eſt quoddam pati ſecundum philoſophum. ergo & viſio paſſio: ſed prophetia eſt viſio quadam. 1. Reg. 9. Qui nunc dicitur propheta, uocabatur olim videns. ergo prophetia non eſt habitus, ſed magis paſſio.

¶ 12 Præ. Secundum philoſ. habitus eſt qualitas difficile mobilis, prophetia vero facile mouetur; quia non ſemper prophete immanet: ſed ad tempus. vnde Amos ſuper illud, non ſum propheta, dicit gl. ſpiritus non ſemper adminiſtrat prophetiam prophetis, ſed ad tempus, & tunc recte dicitur prophete cum illuminantur, Greg. eſt ſuper Ezech. dicit in 1. Homilia, quod aliquando prophetie ſpiritus prophetis deſcit, nec ſemper eorum meritis præſto eſt, quatenus cum hunc non habent ſe agnoſcant ex dono habere, cum habent. ergo prophetia non eſt habitus.

**S**ED CONTRA, Secundum philoſ. in 3. Ethic. tria ſunt in aia, potentia, habitus, & paſſio: ſed prophetia non eſt potentia; quia ſic oēs eſſent propheta, cum potentia aia omnibus ſint cōdes; ſimiliter nec eſt paſſio; quia paſſio eſt in parte anime ſenſitiue, vt dicitur in 7. phyl. ergo eſt habitus.

¶ 2 Præ. Oē quod cognoscitur aliquo habitu cognoscit: ſed propheta ea, quod denuntiat cognoscit; non autem habitu naturali, vel acquireto. ergo aliquo habitu inſuſo, quem dicimus prophetiam.

¶ 3 Præ. Si prophetia non ſit habitus, hoc non erit niſi quia propheta non potest sine noua acceptione omnia alia prophetabilia inſpicere; ſed hoc non impedit quin ſit habitus, quia eſt habens habitum eōdem principiorum, non potest considerare particulares conſiſiones alicuius ſcientie, niſi ſuperaddatur alicuius habitus particularis ſcientie. ergo nihil prohibet prophetiam eſſe habitum quendam vniuerſalem, & tamen ad ſingula prophetabilia cognoscenda requiri nouam reuelationem.

¶ 4 Præ. Fides habitus quidam eſt oīum credibiliū: nec in hīs habitu fidei, ſtatim nouit diſtincte oīa credibilia; ſed indiget inſtructione ad hoc quod

Quæſt. diſ. Tho. AAA 3 arti-

Super prologum hie. ro. prophe. tum pſalter. rie.

Glou. ordi. ibid.

Non remou. te a prim. 2. moral. c. 412.

Cap. 5. to. 5.

Com. 20. & practo. 2.



articulos distincte cognoscat. ergo & si propheta sit habitus, adhuc requiritur diuina reuelatio, quasi quædam allocutio, ut propheta distincte prophetabilia cognoscat.

1<sup>a</sup> Arg. 10. c. 1230.

RESPON. Dicendum, quod sicut dicit gl. in principio Psalterij, propheta uisio dicitur, & propheta uidens, ut patet Ro. 9. ut supra dictum est. Non tamen qualibet uisio propheta dici potest; sed uisio eorum que sunt procul a cognitione, ut sic dicatur esse propheta non solum procul sans, i. annuntians; sed et procul uidens, a phanos, quod est apparitio. Cum autem oë quod manifestatur, sub lumine quodam manifestetur, ut et haberi potest ab Apostolo, Ephes. 3. oportet ut ea, que manifestant homini supra communem cognitionem, quodam altiori lumine manifestentur, quod lumen propheticum dicitur, ex cuius receptione aliquis propheta constituitur. Sciendum est autem, quod aliquid recipitur in aliquo dupliciter, uno modo, ut forma in subiecto consistens: alio modo per modum passionis: sicut pallor in eo, qui naturaliter, uel ex aliquo forti accidente, hunc colorem habet, est ut quædam qualitas; in eo uero qui subito ex aliquo timore pallefcit, est ut quædam passio. Similiter et lumen corpale est quidem in stellis, ut stellarum qualitas, ut pote, quædam forma in eis permanens: in aere uero, ut quædam passio, quia lumen non retinet: sed recipit tamen per oppositionem corporis lucidi. In intellectu igitur humano lumen quoddam est, quasi qualitas uel forma permanens. s. lumen essentialis intellectus agentis, ex quo anima nostra intellectualis dicitur. Sic autem lumen propheticum in propheta esse non potest. Quicumque enim aliqua cognoscit intellectuali lumine, quod est effectum quasi conaturale, ut forma in eo consistens, oportet quod de eis fixam cognitionem habeat; quod esse non potest, nisi ea inspicat in principio, in quo potest cognosci, quando uero non fit resolutio cognitio in uno, sed apprehendit ea, que cognoscit secundum per se habilitatem quandam, ut pote ab aliis dicta. unde necesse habet de singulis acceptionem ab aliis habere. Sicut si aliquis nesciret Geometricas conclusiones ex principis deducere, habitum Geometriæ non haberet: sed quæcumque de conclusionibus Geometriæ sciret, apprehenderet quasi credens docenti, & sic indigeret, ut de singulis instrueretur, non posset enim ex quibusdam in alia peruenire firmiter, non facta resolutione in prima principia. Principium autem, in quo potest cognosci futura contingentia, & alia que cognitionem naturalem excedunt, de quibus est propheta, est ipse Deus. unde cum Propheta Dei essentialiter non uideat, non potest ea, que propheticè uidentur, cognoscere aliquo lumine, quod sit forma habitualis eis inherens: sed oportet quod de singulis sigillatim instruantur. Unde oportet quod lumen propheticum non sit habitus, sed magis sit in anima prophete per modum cuiusdam passionis, ut lumen solis in aere. Unde sicut lumen non remanet in aere, nisi apud irradiationem solis, ita nec lumen predictum remanet in mente, nisi quando actualiter diuinitus inspirat. Et inde est, quod Sancti de prophetia loquentes, de ea per modum passionis loquuntur, dicentes eam inspirationem uel tactum quædam, quo Spiritus sanctus distingere cor prophete, & aliis huiusmodi uerbis de prophetia loquuntur. Et sic patet, quod quantum ad lumen propheticum, prophetia non potest esse habitus. Sed sciendum quod sicut est in rebus corporalibus, quod aliquid post passionem, et passionem abeunte efficitur habitus ad patiendum: sicut

Fræqua calefacta prius, facilius postmodum possit frigidationem calcescere, & homo post frequentes tristitias facilius ad tristitiam prouocatur: ita et mens aliqua, diuina inspiratione tangitur, et illa inspiratione abeunte remanet habitus ad iterum recipiendum: sicut post deuotam orationem, remanent mens deuotior. unde per hoc dicit Augustinus in li. de Oratio Deum, mens, que curis & negotiis tepescere ceperit, omnino refrigescit & penitus extinguitur, nisi crebrius infametur. Et idem certis horis ad negotium orandi mentem reuocamus. unde & mens prophete postquam fuerit remota, uel pluries diuinitus inspirata, etiam actuali inspiratione cessante remanet habitus, ut iterum inspirari possit. hæc habitus potest dici habitus prophetice: sicut etiam Auicenna dicit de Naturalibus, quod habitus scientiarum in nobis nihil aliud sunt, quam habitus quædam anime nostre ad hoc, quod recipiat illuminationem intelligentie agentis, & species intelligibiles ab ea in se effluentes: sed tamen non proprie dici potest habitus, sed magis habitus uel dispositio quædam, a qua aliquis nominatur propheta, etiam quando actu non inspiratur: sed tamen fiat vis in vocabulo habitus, sustinentes utramque partem, utriusque rationibus respondeamus.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod definitio illa inducitur de habitu propria accepto, & sic habitus predictus prophetizandi habitus dici non potest, per quem tamen modum potest dici habitus secundum modum Auicenne. et habitus anime nostre ad recipiendum ab intelligentia agente: quia receptio est naturalis secundum eius opinionem. Unde secundum cum qui habet habitatem potestatem recipere cum uult: quia influentia naturalis non deest materie disposita: sed influentia prophetie dependet ex sola diuina uoluntate, unde quantumque sit habitus in mente prophetie, non est in eius potestate, ut propheta uentur.

AD II. Dicendum, quod si lumen propheticum esset menti, ut habitus quidam scientie de rebus prophetice, non indigeret propheta ad quædam prophetabilia cognoscenda, noua reuelatione indigeret autem: quia illud lumen non est habitus, sed habitus ipsa ad lumen percipiendum, similitudinem habitus habens, habitus dicitur, sine quo lumen prophetabilia cognosci non possunt.

AD III. dicendum, quod post perceptionem diuina locutionis, qua prophetam alloquitur interiorius, quæ nihil est aliud quam mentis illustratio, non requiritur aliquis habitus, quo interiorius audita percipiatur: sed ad hanc locutionem percipiendam tanto magis uideatur habitus aliqua operari, quanto ista locutio est excellentior, & eius perceptio vires naturales excedit.

AD IIII. patet solutio ex dictis. AD V. dicendum, quod lumen propheticum in melius infusum non facit cognitionem de omnibus prophetabilibus: sed solum de illis, propter quos cognitionem datur, hæc autem actio non prouenit ex impotentia largientis, sed ex ordine largientis ipsius, qui diuidit singulis prout uult.

AD VI. dicendum, quod omnia peccata mortalia habent in hoc conuenientiam quædam, quod per eorum quodlibet homo separatur a Deo. unde gratia que hominem Deo coniungit ab omni peccato mortali liberat, non autem ab omni ueniali: quia uenialia Deo non separant. Res autem prophetabiles non habent adiuicem connexionem, nisi in ipso ordine diuinitatis sapientie. Unde ab his qui diuinam sapientiam totum



